

## Pacte de Barcelona per a la salvaguarda dels drets humans a la ciutat

### Propostes de la Fundació Ferrer i Guàrdia

Des de la Fundació Ferrer i Guàrdia fem arribar aportacions al Pacte a través d'un **primer bloc** de propostes de caire més genèric, que responen a algunes de les preguntes que s'han concretat en el marc de les sessions realitzades, i un **segon bloc** de propostes vinculades a la revisió de la Carta actual.

## 1. Propostes genèriques

### Quins nous drets i quins nous deures caldria recollir a la carta?

- **La laïcitat com a principi**

En l'articulat de la Carta es fa referència en diferents àmbits a alguns drets que entronquen amb el principi de laïcitat. Considerem que d'una manera transversal, caldria integrar la llibertat de consciència individual en la preservació d'un espai públic lliure i igualitari. Atenent també dret a no professar-ne adscripcions a consciència.

- **Drets digitals**

Caldria que la Carta integrés alguns dels aspectes més essencials respecte els Drets Digitals, com són:

- La garantia de l'accés a Internet i als recursos tecnològics necessaris per a la plena inclusió en una societat digital.
- L'abordatge de les desigualtats sociodigitals i el desenvolupament de mesures efectives d'inclusió digital.
- Mesures de protecció dels drets de la infància, adolescència i joventut a l'entorn digital.
- La protecció dels drets de llibertat d'expressió, informació, participació a l'entorn digital.
- El dret a l'educació digital i l'acompanyament digital per a tothom i al llarg de la vida.
- Garantir la igualtat d'oportunitat i la no discriminació a l'entorn digital, en especial respecte als discursos d'odi.

Considerem que Barcelona hauria d'impulsar una Carta específica sobre Drets Digitals atenent a la Carta Catalana i l'estatal; així com als drets digitals d'infants i adolescents i seguint l'estela d'aquestes iniciatives i d'altres impulsades amb anterioritat a la ciutat com la Carta de Barcelona pel drets de la ciutadania en l'era digital impulsada pel Col·legi de l'advocacia de Catalunya, o La Carta d'APC sobre els drets a Internet.

- **Administració i Administració Digital**

Caldria que s'integrés l'Administració Digital i que s'incorporés el Dret a l'atenció presencial: Per una Administració Digital que no deixi ningú enrere ([ferrerguardia.org](http://ferrerguardia.org))

Des de la perspectiva de drets en l'entorn digital i drets d'accés als serveis públics, considerem clau que l'Administració digital tingui en consideració les orientacions següents per garantir que no es produeixin discriminacions sociodigitals en les tramitacions administratives. Les primeres es refereixen a actuacions vinculades directament a la ciutadania des de la perspectiva de la inclusió digital en la tramitació administrativa que haurien de tenir en compte les diferents Administracions digitals. I el segon bloc s'orienta al Servei públic, des d'una visió global que no es planteja en la normativa de manera explícita, però que es presenta com a necessari per a una optimització real i efectiva i per a una transformació digital de l'Administració.

- Atendre l'accessibilitat universal i atenció a l'experiència ciutadana de manera urgent per als tràmits relacionats amb els processos que afecten persones en situació de vulnerabilitat.
- Estendre a totes les tramitacions administratives de manera urgent la facilitació en els processos i oferir acompanyament personal multicanal, atenent especialment el format presencial.
- Integrar la promoció de drets digitals des de la perspectiva de disseny fins a l'avaluació de serveis públics digitals.
- Atendre les barreres tècniques que es relacionen amb l'accés i ús: requeriment de navegadors, dispositius, sistemes operatius o arxius, guardat de la informació, continuar més tard, etc.
- Implementar estratègies que permetin una experiència d'usuari/a més amable, simple i accessible.
- Adaptar les formes de relació amb l'Administració digital, així com l'accés a serveis públics, a les necessitats específiques de cada persona, amb un objectiu de prestació proactiva.

- **Dret a la participació**

El dret a la participació política de la ciutadania es recull a l'article 21 de la Declaració Universal dels Drets Humans, així com en diverses normatives europees, estatals i d'altres nivells de l'administració pública.

A la ciutat de Barcelona, la incidència de la ciutadania en els afers públics (més enllà del dret a vot) s'articula en el Reglament de participació ciutadana (aprovat el 2022). El reglament reconeix el dret a la participació política de la ciutadania, així com la responsabilitat de l'administració local de desplegar o facilitar el desplegament dels espais i eines per a fer efectiva aquesta participació. Malgrat això, considerem que els reptes per a garantir l'exercici del dret a la participació són diversos:

- Garantir el dret a la participació de totes les persones, fent especial incidència en aquells col·lectius que tenen més dificultats d'accés als espais i canals de participació (per motius de situació administrativa, socioeconòmica, de gènere, edat, capacitats, etc.).
- Ampliar i diversificar la participació especialment en àmbits relacionats amb el respecte i foment dels drets i llibertats fonamentals.
- Fomentar l'autonomia dels espais i processos de participació, generant dinàmiques de cocreació i governança per a definir els àmbits de la participació, els canals i el seguiment de l'execució dels resultats.
- Avançar cap a una participació comunitària, enfocada a la recerca d'acords per a l'avenç col·lectiu.
- Abordar el dret a la participació com a una eina que contribueix a la defensa i foment de la resta dels Drets reconeguts a la Carta.

- **Drets de les persones joves**

Considerem que a la Carta 2010 hi ha omissió dels Drets específics de la població jove de la ciutat. Caldria en la nova proposta integrar a aquest col·lectiu poblacional. Cal recordar que les persones joves presenten unes condicions, tal i com presenten per exemple els Informes de la Joventut tant de Catalunya com de Barcelona, que afecten el desenvolupament de les seves trajectòries vitals. Considerem essencial establir un marc que reconegui els seus drets i necessitats específiques en relació amb:

- El seu dret a viure una vida plena a la ciutat
- La promoció de l'accés equitatiu a l'educació, a l'ocupació digna i a l'habitatge, considerant les necessitats específiques de les persones joves.
- El seu dret a que els serveis de la ciutat joventut garanteixin el seu desenvolupament integral, incloent-hi el suport per al creixement personal, professional i social.
- L'adopció de mesures efectives per prevenir i respondre a la discriminació i altres formes de vulnerabilitat que afectin les persones joves.
- La seva representació i participació efectiva en els afers públics
- El reconeixement de la seva participació i de l'associacionisme juvenil

### **Com es pot promoure la cultura de drets entre la ciutadania?**

Cal continuar la feina impulsada per l'Oficina per la No Discriminació. Es podrien desplegar actuacions des de la perspectiva de promoció de drets. Caldria que l'OND integrés els Drets i les Discriminacions digitals.

### **Com es pot donar una dimensió comunitària a la salvaguarda dels drets? Com es pot reforçar el paper de les entitats socials?**

Cal incrementar el suport de l'Administració al treball que despleguen les entitats a la ciutat de Barcelona. Cal un impuls al treball de continuïtat de les entitats així línies específiques de finançament per a l'anàlisi i estudis de l'estat dels drets a la ciutat. A més, es podria impulsar una línia específica per a projectes emergents i concrets (com per exemple jornades, seminaris o actuacions molt concretes) als quals les entitats puguin accedir sense un calendari establert, sinó en el marc del desplegament del projecte concret. I que s'estableixen mecanismes de concessió ràpida un cop sol·licitat aquest finançament.

## 2. Propostes des de la revisió de la Carta 2010

### Preàmbul

---

### 2. Referències històriques

**Localització:** Final de la pàgina 4

**Proposta: Reconeixement de Francesc Ferrer i Guàrdia i l'Escola Moderna**

En el preàmbul, en el marc de les referències històriques, es destaca Barcelona com a ciutat hereva de les millors tradicions educatives europees. És imprescindible reconèixer en aquest sentit la figura de Francesc Ferrer i Guàrdia i l'impacte que va tenir l'Escola Moderna (1901-1906). Aquest projecte educatiu, revolucionari per la seva època, es basava en la laïcitat, la coeducació i la pedagogia llibertària, destacant elements com l'alumnat com a subjecte actiu de l'ensenyament, l'avaluació contínua, el centre d'interès o l'aprenentatge al llarg de la vida. L'Escola Moderna va influir profundament en el futur educatiu de Barcelona i va ser un model per a escoles racionalistes arreu del món.

### 3. Propòsits

**Localització:** 1r paràgraf pàgina 6

**Proposta. Descriure més “democràcia participativa”.**

Considerem que en aquest paràgraf es fa referència a 3 conceptes que tot i que estan relacionats, no tenen el mateix pes argumentari. El primer fa referència a equitat territorial i promoció de la interculturalitat. El segon fa referència a l'economia social i solidària. El tercer vinculat a la democràcia participativa caldria afegir alguna breu descripció del que s'entén per democràcia participativa.

**Localització:** 2n paràgraf pàgina 6

**Proposta:** no pot haver-hi ciutadania crítica sense el dret a desplegar l'autonomia i l'empoderament ciutadà.

### 3. Propòsits

**Localització:** Final de la pàgina 6

**Proposta: Cap a una convivència inclusiva: prioritat als valors i al suport comunitari**

S'entrellaça la idea de convivència amb la seguretat ciutadana. Considerem que per aconseguir una convivència plena és imprescindible prioritzar també altres dimensions, com ara l'educació en valors, la formació en

resolució de conflictes, la promoció de la participació ciutadana, la cooperació activa i la laïcitat.

Entenem que la seguretat ciutadana és un element, però no pot ser l'únic ni el primer a ser mencionat quan es parla de convivència, perquè això pot ser estigmatitzant i ens allunya de les solucions. És a través d'aquest conjunt de mesures integradores i de suport comunitari que es pot crear un entorn propici per a una convivència enriquidora per a tothom.

## **Drets i deures a Barcelona**

### **Capítol 1. Dels Drets i deures de ciutadania**

---

#### **Article 4. A la ciutat**

**Proposta: Integrar a les condicions: educatives i digitals.** A més caldria tenir en compte integrar el joc/goi.

#### **Article 5. Accés als serveis públics i a una bona administració municipal**

**Proposta:** descriure "bona" interpellar amb d'altres adjectius: propera, accessible, universal, entenedora, etc.

#### **Article 8. Participació en la vida política municipal**

##### **Proposta:**

1. Quan parlem de participació ciutadana, ens referim a la democràcia i a la cocreació de polítiques públiques mitjançant el diàleg amb la ciutadania. A nivell municipal, l'Ajuntament és l'òrgan més proper. Per tant, a l'art.8, no només s'hauria de mencionar que l'Ajuntament "facilita" la participació, sinó que també hauria de promoure-la activament en diverses formes, per tal d'ampliar la participació i tenir la voluntat d'integrar una diversitat més àmplia de perfils.
2. La ciutat de Barcelona disposa de Reglament de Participació on es regulen els punts 5 (consulta popular) i 6 (iniciatives ciutadanes) de l'art. 8

#### **Article 10. Associació i foment de l'activitat associativa**

**Localització:** Final pàgina 11

**Proposta: Impuls a la participació, reconeixement de l'associacionisme i la garantia d'espais i recursos per poder participar**

És essencial reconèixer el paper de l'associacionisme en la vida política municipal. L'Ajuntament ha de garantir espais i recursos perquè les associacions puguin participar activament en la presa de decisions. Així, es

fomenta una participació inclusiva i diversa que reflecteixi les necessitats de tota la ciutadania.

## **Article 11. Seguretat en l'espai públic**

### **Proposta: Afegir perspectiva de gènere quan parlem de seguretat**

Quan es tracta de seguretat en l'espai públic, s'hauria de transcendir la perspectiva centrada exclusivament en la Guardia Urbana i les seves funcions. És molt important incorporar una perspectiva feminista de la seguretat ciutadana que abordi les preocupacions específiques de les dones i de grups en situacions de vulnerabilitat. Les polítiques i les mesures que es promoguin han de fer espais segurs, sense violències de gènere, amb una atenció específica pels agents de seguretat en matèria de gènere i diversitat, i la incorporació activa de la comunitat en el disseny i implementació de les polítiques de seguretat.

## **Article 12. Convivència pacífica**

### **Proposta: Integrar la perspectiva de la laïcitat en la convivència i com a foment de la cohesió**

Es parla dels drets de les persones i el respecte als drets i llibertats dels altres, així com de les accions que l'Ajuntament promourà per fomentar la civisme i perseguir les actuacions que pertorbin indegudament la vida ciutadana. No obstant això, per garantir una convivència pacífica és imprescindible establir el principi de laïcitat com a fonament. Aquest principi assegura la neutralitat de les institucions públiques en matèria espiritual i promou un espai públic on totes les creences i conviccions són respectades de manera equitativa. És a través de la laïcitat que es pot construir una convivència pacífica basada en el respecte mutu i la igualtat entre tota la ciutadania.

## **Capítol 2. Drets socials**

---

### **Article 15. Educació**

#### **Proposta: Educació pública i de qualitat fonamentada en ls principis educatius: universal, igualitària i laica**

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu "Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació", estableix que l'ensenyament és gratuït en totes les etapes obligatòries i reconeix el dret a disposar d'ajuts en les etapes postobligatòries. A més, és important afegir que com diu l'Estatut, a l'educació de titularitat pública l'ensenyament és laic. I és fa servir aquesta terminologia.

L'Ajuntament de Barcelona, com a ens públic, ha de reafirmar aquests principis reconeguts per l'Estatut d'Autonomia, subratllant la seva adhesió als valors de universalitat, igualtat d'accés i laïcitat en el sistema educatiu.

Aquest compromís reforça la seva missió de garantir una educació pública de qualitat, accessible per a tota la ciutadania, i basada en els principis de neutralitat religiosa i respecte a la diversitat de creences.

### **Proposta: Noves Oportunitats Educatives**

Si bé s'integra d'una manera específica l'etapa educativa de la Bressol, entenem també que per les seves especificitats caldria fer referència a les noves oportunitats educatives. Són aquelles que fora, però en paral·lel a l'educació formal reglada, ofereixen una alternativa a persones joves entre 16 i 24 anys que no han finalitzat els estudis postobligatoris. A la ciutat es disposa d'una de les primeres E2O municipals de tot l'estat i caldria integrar aquest dret de les persones joves en situació de vulnerabilitat per no disposar d'estudis post-obligatoris. Entenent que és una línia que integra des d'una perspectiva holística l'educació al llarg de la vida, però que atenent la complexitat del fenomen, caldria que en la Carta s'integrés aquesta especificitat.

## **Article 16. Ciutat educadora**

### **Proposta: Integrar el lleure educatiu**

## **Capítol 3. Equitat i accions positives**

---

### **Article 22. Infants i adolescents**

#### **Propostes:**

- Integrar el dret al joc i a la ciutat jugable.
- Integrar que tenen dret a participar no només en el projecte de ciutat, sinó també molt específicament, en els afers que es vinculen amb aquest col·lectiu.
- Tenir molt en compte que infants i adolescents tenen necessitats molt diferents i que no s'ha de tractar com un col·lectiu homogeni.

### **Nou article: Persones joves**

#### **Proposta: Integrar un article vinculat als col·lectius de persones joves**

A la Carta de drets i deures de Barcelona, s'han inclòs articles que protegeixen els interessos i les necessitats d'"Infants i Adolescents" i de "Gent gran", així com d'altres col·lectius en situació de vulnerabilitats. Però no s'ha redactat un article específic que faci referència a les persones joves. Cal recordar que les persones joves presenten unes condicions, tal i com presenten per exemple els Informes de la Joventut tant de Catalunya com de Barcelona, que afecten el desenvolupament de les seves trajectòries vitals. Considerem essencial establir un marc que reconegui els seus drets i necessitats específiques en relació amb:

- El seu dret a viure una vida plena a la ciutat
- La promoció de l'accés equitatiu a l'educació, a l'ocupació digna i a l'habitatge, considerant les necessitats específiques de les persones joves.
- El seu dret a que els serveis de la ciutat joventut garanteixin el seu desenvolupament integral, incloent-hi el suport per al creixement personal, professional i social.
- L'adopció de mesures efectives per prevenir i respondre a la discriminació i altres formes de vulnerabilitat que afectin les persones joves.
- La seva representació i participació efectiva en els afers públics
- El reconeixement de la seva participació i de l'associacionisme juvenil

## **Capítol 4. Drets i obligacions respecte a la cultura**

---

### **Article 29. Pluralisme envers les qüestions religioses**

#### **Proposta: Laïcitat, diversitat i pluralisme**

Aquest article hauria de reconèixer el caràcter laic de la ciutat. Actualment, s'afirma que totes les persones tenen dret a professar una creença religiosa, però no es reconeix explícitament el dret a no professar-ne cap. Tot i això, sí que es reconeix que "afavorirà el respecte mutu entre creients i no creients". Això implica una defensa de la laïcitat, que és la independència absoluta de l'administració pública respecte a qualsevol tipus d'organització religiosa. La laïcitat és essencial per al reconeixement de la diversitat i el pluralisme de la nostra ciutat, ja que respecta totes les confessions sense professar-ne cap.

### **Article 30. Accés a les noves tecnologies**

#### **Proposta: Accés a la tecnologia digital ( "noves").**

2. El segon punt és una adaptació de la normativa existent i per aquest motiu considerem que reiteren en excés la reglamentació administrativa d'obligat compliment. Considerem que el repte es poder rebre un acompanyament a la tramitació administrativa.

## **Aspectes transversals**

---

#### **Proposta: Revisió del llenguatge sexista a tot el document**

A tota la Carta es fa servir un llenguatge no sexista com "veïns i veïnes" o "ciutadans i ciutadanes". Tot i això es poden trobar algunes paraules en masculí genèric. Per exemple, quan parla de participació, es fa referència exclusivament als "electors". Convindria homogeneïtzar criteris abans de publicar-ho definitivament i revisar tot el text des de la PdG (perspectiva de gènere).